

Statsforvalteren
i Oslo og Viken

Tilråding til Miljødirektoratet om vern av syv skogområder i Viken

Mars 2021

Innholdsfortegnelse

1. Innledning.....	3
2. Hjemmelsgrunnlag	4
3. Saksbehandling.....	6
4. Viktige endringer under behandling av verneplanen	6
5. Forvaltning, økonomiske og administrative konsekvenser	7
6. Høring.....	7
7. Generelle merknader	9
8. Verneforslag	9
8.1. Lekumelva i Indre Østfold kommune	9
8.2. Austadmarka i Drammen kommune	13
8.3. Leitjernsfjellet i Drammen kommune	17
8.4. Beia i Nesbyen kommune.....	19
8.5. Rudsbekken i Nesbyen.....	21
8.6. Vestre Risenhøgda og Fuglemåsan utvidelse i Aurskog-Høland kommune.....	23
8.7. Tverrbergkastet utvidelse i Lier kommune	25
9. Vedlegg.....	26

1. Innledning

Statsforvalteren i Oslo og Viken legger med dette frem forslag om vern av fem nye naturreservater og to utvidelser av eksisterende naturreservater i Viken fylke. Områdene foreslås vernet med hjemmel i lov av 19. juni 2009 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 37. Verneforslaget omfatter til sammen 17 275 dekar nytt verneareal.

De nye områdene som foreslås vernet er:

Navn	Kommune	Areal (ca. dekar)	Eier	Antall berørte skog-eiendommer	Verne-verdi
Lekumelva	Indre Østfold	42	Privat	2	*
Austadmarka	Drammen	1585	Privat	3	**
Beia	Nesbyen	7782	Privat og OVF	32	**
Leitjernsfjellet	Drammen	2245	Privat og kommune	6	**
Rudsbekken	Nesbyen	505	Privat	2	**

Områdene som foreslås utvidet er:

Navn	Kommune	Areal utvidelse og totalt (ca. dekar)	Eier	Antall berørte skog-eiendommer	Verne-verdi
Vestre Risenhøgda og Fugleмосen	Aurskog-Høland	Utvidelse: 4291 Totalt: 6941	Privat	5	**
Tverrbergkastet	Lier	Utvidelse: 45 Totalt: 825	Privat	1	-

Områdene har kommet frem gjennom ordningen med frivillig vern av skog, der skogeier selv tilbyr areal for vern. Det er inngått skriftlig avtale om vern mellom skogeierne og staten for

områdene Vestre Risenhøgda og Fuglemosen, Rudsbekken, Austadmarka og Leitjernsfjellet (med unntak av en grunneier).

Basert på naturfaglige registreringer, tilgjengelig kunnskap og befaringer vurderes områdene å kvalifisere for vern som naturreservat etter naturmangfoldloven.

Gjennom behandlingen av St.meld. nr. 25 (2002-2003) sluttet Stortinget seg til Regjeringens innstilling om en kraftig opptrapping av skogvernet i Norge. Meldingen trakk opp viktige prinsipper og satsingsområder for skogvernet. Det ble blant annet lagt til grunn at et utvidet skogvern skulle følge de faglige anbefalingene i NINA rapport 54/2002 «*Evaluering av skogvernet i Norge*». I meldingen ble frivillig vern trukket frem som en viktig strategi for det framtidige skogvernet i Norge. I St.meld. nr. 14 (2015-2016) *Natur for livet* sier Regjeringen at den vil videreføre det langsiktige arbeidet med skogvern og øke det frivillige skogvernet. Det ble vedtatt et mål om vern av 10 % av skogarealet i Norge. Så langt er ca. 5 % av all skog i Norge vernet.

Skogvernet i Norge har blitt evaluert i flere runder, sist gang i 2016 (Framstad m.fl. 2017). Verneforslagene oppfyller flere av prioriteringene som er påpekt for skogvernet, både nasjonalt og regionalt for Viken. Områdene har større forekomster av gammel barskog med få nyere inngrep og en del død ved, i tillegg til forekomster av lavlandsskog, høybonitetsskog, rike blandings-skoger og edellauvskog.

Andre interesser

Det har vært drevet skogbruk/plukkhogst i store deler av områdene fra gammelt av, men de foreslåtte arealene er i hovedsak lite preget av aktivt skogbruk sammenlignet med omkringliggende skog. Jakt og andre former for friluftsliv i tillegg til beite er viktige interesser. Spesielt Austadmarka er et viktig friluftsområde for innbyggere i Drammen kommune. Det er flere kraftledninger som grenser inntil de foreslåtte verneområdene, og også registrert mineralressurser i eller i nærheten av flere av områdene.

Alt areal i verneforslagene er LNF(R)-områder i kommunenes arealplaner.

2. Hjemmelsgrunnlag

Vern av spesielle områder eller forekomster skjer i medhold av lov av 16. juni 2009 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) jf. §§ 33-51. I naturmangfoldloven er det hjemmel for opprettelse av ulike vernekategorier. Vernekategorien naturreservat er den strengeste verneformen, og denne blir normalt brukt ved vern av skog.

Vedtak om opprettelse av naturreservater treffes av Kongen i Statsråd etter naturmangfoldloven § 37, som lyder slik:

Som naturreservat kan vernes områder som

- a) inneholder truet, sjelden eller sårbar natur,*
- b) representerer en bestemt type natur,*

- c) på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold,
- d) utgjør en spesiell geologisk forekomst, eller
- e) har særskilt naturvitenskapelig verdi

Som naturreservat kan også vernes et område som er egnet til ved fri utvikling eller aktive gjenopprettingstiltak å få verneverdier som nevnt i første ledd.

I et naturreservat må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. Et naturreservat kan totalfredes mot all virksomhet, tiltak og ferdsel. I forskriften kan det gis bestemmelser om vern av kulturminner i reservatet.

Treffes vedtak om reservat som krever aktive gjenopprettingstiltak, eller vedtak om reservat der bruk er en forutsetning for å ivareta verneformålet, skal det samtidig med vernevedtaket legges frem et utkast til plan for skjøtsel for å sikre verneformålet. Planen kan omfatte avtale om bruk av arealer, enkeltelementer og driftsformer. Planen eller avtalen kan inneholde bestemmelser om økonomisk godtgjørelse til private som bidrar til områdets skjøtsel.

Etter Statsforvalterens vurdering tilfredsstillende verneforslagene flere av kravene i naturmangfoldloven § 37. Formålet med vernet er i hovedsak å bevare områder bestående av en større andel eldre skog med det biologiske mangfoldet av arter, naturtyper og økosystemer og å sikre et representativt utvalg av både det typiske og sjeldne i norsk skognatur. Det vises ellers til de enkelte verneforslagene og formålene med disse.

Vurdering etter naturmangfoldloven kapittel II

I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal de miljørettslige prinsippene i lovens §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, og det skal framgå av beslutningen hvordan disse prinsippene er tatt hensyn til og vektlagt i vurderingen av saken.

Etter § 8 i naturmangfoldloven skal offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig, bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kunnskapsgrunnlaget om naturverdiene i områdene bygger på registreringer og kartlegginger som er utført, innhentet og vurdert av biologer. I de fleste av områdene er det gjennomført nye naturfaglige registreringer i forbindelse med verneplanarbeidet. Områdene vurderes tilstrekkelig beskrevet og verdivurdert. Basert på dette kunnskapsgrunnlaget har områdene naturverdier som kvalifiserer for vern som naturreservat etter naturmangfoldloven.

Foreslåtte verneforskrifter setter restriksjoner for bruk som vil kunne få særlig negative konsekvenser for verneverdier og verneformål. Vernebestemmelsene er til hinder for at det kan gjennomføres hogst og andre vesentlige inngrep. Dette vil gi områdene økt beskyttelse. Samtidig åpner forskriftene for videreføring av enkelte aktiviteter. Dette gjelder blant annet aktiviteter som friluftsliv, jakt, fiske, sanking av bær og matsopp med mer. Slike aktiviteter er normalt sett tillatt i skogreservater og vil, ut fra dagens kunnskap, ha liten eller ingen innvirkning på verneverdiene. Vern av områdene er ansett som den beste måten å beskytte det tilhørende naturmangfoldet på, og forventes å bidra til en positiv utvikling av artene og naturtypene, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Statsforvalteren mener det foreligger tilstrekkelig kunnskap om effekten verneforslaget vil ha for naturmangfoldet, og kravet om kunnskapsgrunnlaget i § 8 anses oppfylt. Før-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 tillegges derfor mindre vekt. Verneforskriftene skal i seg selv medvirke til at den samlede belastningen blir redusert. På denne måten vil vernetiltaket ha en positiv virkning på økosystemene, jf. § 10. Siden vernetiltaket etter Statsforvalterens vurdering ikke vil skade naturmangfoldet, kommer ikke naturmangfoldloven § 11 til anvendelse. Statsforvalteren kan på samme måte heller ikke se at naturmangfoldloven § 12 har relevans i forbindelse med verneplanen.

3. Saksbehandling

Statsforvalteren meldte oppstart av verneprosess for områdene i november 2020 sammen med 12 andre områder. Oppstartsmeldingen ble sendt per brev til grunneiere og aktuelle lokale og regionale etater og organisasjoner og kunngjort i aviser og på Statsforvalterens nettside.

Videre ble et detaljert verneforslag for disse 7 områdene, sammen med to øvrige områder, sendt på høring den 21. desember 2020 med frist for å uttale seg til den 22. februar 2021. Det kom inn 18 uttalelser til verneforslaget.

På bakgrunn av høringsdokumentet og innkomne uttalelser sender Statsforvalteren nå sin tilråding om vern til Miljødirektoratet. Direktoratet vurderer forslaget og vil sende sin tilråding til Klima- og miljødepartementet, som deretter forbereder saken og legger forslag om vernevedtak fram for Kongen i statsråd. Etter vedtak ved kongelig resolusjon vil erstatningen til skogeierne bli utbetalt i tråd med avtalene. Vedtaket vil bli kunngjort og Statsforvalteren vil sørge for at naturreservatene blir merket og skiltet. Grensemerkingen blir normalt utført av jordskifteretten. Statens naturoppsyn har ansvaret for annen skilting.

Områdene som tilrås vernet har for øvrig fulgt rutiner og krav for saksbehandling av vernesaker som er beskrevet i høringsdokumentet med noen tilpasninger. Detaljer rundt behandlingen av de enkelte områdene følger i kapitlet under.

4. Viktige endringer under behandling av verneplanen

Navneendring

Det er foretatt to navneendringer etter høring. Etter innspill fra Språkrådet og Kartverket er Vestre Risenhøgda og Fuglemosen endret til Vestre Risenhøgda og Fuglemåsan. Området Leitjernhøgda har etter innspill fra Språkrådet og grunneier endret navn til Leitjernsfjellet. Området Rudsbekken het Rudbekken ved oppstart.

Grenseendringer

Det er gjort mindre justeringer av grensene for området Beia etter at det ble meldt oppstart av verneprosess, på bakgrunn av innspill fra berørte grunneiere. For øvrige områder er det ikke gjort endringer av forslaget til avgrensning etter at det ble meldt oppstart.

Se for øvrig nærmere omtale og vurdering under hver enkelt områdebeskrivelse i kapittel 8.

5. Forvaltning, økonomiske og administrative konsekvenser

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndigheten i verneområdet. Statsforvalteren er forvaltningsmyndighet for de fleste verneområder, men myndigheten er i noen tilfeller delegert til kommunen. Ved denne tilrådingen er det relevant å nevne at Indre Østfold har forvaltningsansvar for noen av verneområdene innenfor sin kommune.

I hovedsak er det den naturlige dynamikken som skal bestemme utviklingen i reservatene, og Statsforvalteren vurderer derfor at behovet for skjøtsel vil være begrenset. Innenfor områdene finnes enkelte mindre bestand av yngre, forholdsvis tett skog som er framkommet gjennom naturlig foryngelse eller plantinger etter tidligere hogst. Det kan bli aktuelt å gjøre tynninger i noen av disse bestandene for å framskynde en naturskogliggende tilstand.

Behov for forvaltningsplan og skjøtsel vil bli vurdert fortløpende etter eventuelt vern, og ved behov vil det bli søkt om midler fra Miljødirektoratet på vanlig måte.

I forskriftene åpnes det for å gi dispensasjon for enkelte tiltak. Slike saker behandles fortløpende av forvaltningsmyndigheten. Statsforvalteren mener det er viktig å informere brukere av områdene om vernet, hvilke verdier som finnes og om vernebestemmelsene. Det bør derfor utarbeides informasjonsplakater eller annen informasjon om reservatene. Spesielt er dette viktige i områder som Austadmarka som er mye brukt til friluftsliv. Statsforvalteren kjenner ikke til andre forhold som vil kreve store økonomisk eller administrative ressurser.

6. Høring

Høringsbrev ble sendt til alle berørte grunneiere, rettighetshavere, naboer og en rekke lokale, regionale og sentrale høringsinstanser.

Lokale og regionale høringsinstanser som har hatt verneforslaget til uttalelse:

Akershus Bondelag, Viken idrettskrets (tidl. Akershus Idrettskrets), Akershus og Oslo Orienteringskrets, Akershus sau og geit, Akershus Skikrets, Aurskog-Høland kommune,

Buskerud Bonde- og Småbrukarlag v/ Kjetil Jørstad, Buskerud Bondelag, Buskerud botaniske forening, Buskerud Natur og Ungdom, Buskerud Orienteringskrets, Buskerud Sau og Geit Buskerud Skikrets, DNT Indre Østfold, DNT Oslo og Omegn, Drammen kommune Drammen friluftforum, Elverket Høland AS, Elvia AS, Forum for natur og friluftsliv – Akershus, Forum for natur og friluftsliv – Buskerud, Forum for Natur og friluftsliv – Østfold, Glitre Energi Nett, Haga Idrettsforening, Hallingdal kraftnett, IF Hellas, Indre Østfold kommune, Interessegruppa Mer Villmark Nå, Lier kommune, Marker kommune, Mjøndalen jeger- og fiskerforening, Naturvernforbundet i Buskerud, Naturvernforbundet i Oslo og Akershus, Naturvernforbundet i Østfold, Nesbyen kommune, NOF Buskerud, Norges Jeger- og Fiskerforbund Akershus, Norges Jeger- og Fiskerforbund Buskerud, Norges Jeger- og Fiskerforbund Østfold, Norges Orienteringsforbund, Norgesnett AS, Norsk Organisasjon for Terrensykling, Norsk Ornitologisk forening Oslo og Akershus, Norsk Ornitologisk Forening Østfold, Norskog v/ Erling Bergsaker, Øyvind Sørhuus og Jens Kolstad, NVE, NVE Region Øst, Oslo og Akershus Bonde- og Småbrukarlag v/ Svein Kåre Eggbø, Oslo og Omland Friluftsråd , Oslomarkas Fiskeadministrasjon, Skiforeningen, Statens Vegvesen Region Sør, Statens Vegvesen Region Øst, Stiftelsen Norges flotteste sykkelopplevelse, Telenor Servicesenter for nettutbygging, Viken fylkeskommune, Viken Skog, Viken Skog SA, Østfold bonde- og småbrukerlag, Østfold bondelag, Østfold Botaniske Forening, Østfold Entomologiske Forening, Østfold O-krets.

Sentrale høringsinstanser som har hatt verneforslagene til uttalelse:

Arbeids- og sosialdepartementet, Avinor AS, Bane NOR SF, Den Norske Turistforening, Direktoratet for mineralforvaltning, Forsvarsbygg, Friluftslivets fellesorganisasjon, Friluftsrådernes Landsforbund, Hafslund nett, Hallingdal kraftnett AS, Jernbanedirektoratet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, KS, Landbruksdirektoratet, Luftfartstilsynet, Natur og Ungdom, NHO Reiseliv, Norges Bondelag, Norges Fjellstyresamband, Norges Geologiske Undersøkelser, Norges Handikapforbund, Norges Idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Norges Luftsportsforbund, Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, Norges Miljøvernforbund, Norges Naturvernforbund, Norges Orienteringsforbund, Norges skogeierforbund, Norges Televisjon, Norges vassdrags- og energidirektorat, Norgesnett AS, Norsk Bergindustri, Norsk Biologforening, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Norsk Botanisk Forening, Norsk Industri, Norsk institutt for bioøkonomi, Norsk institutt for naturforskning, Norsk Organisasjon for Terrensykling, Norsk Orkideforening, Norsk Ornitologisk Forening, Norsk Sau og Geit, Norsk Zoologisk Forening, Norskog, NTNU, Fakultetet for naturvitenskap og teknologi, NTNU, Ringve botaniske have, NTNU, Vitenskapsmuseet, Oljedirektoratet, Riksantikvaren, SABIMA, Statens Kartverk, Statkraft SF, Statnett SF, Statskog SF, Statskog v/ Kjetil Syrstad, Stedsnavnstjenesten for Østlandet og Agderfylkene, Universitetet i Oslo, Institutt for biovitenskap, Universitetet i Oslo, Naturhistorisk museum og botanisk hage, Universitetet i Tromsø, Vegdirektoratet, WWF-Norge.

7. Generelle merknader

Det var fire innspill av generell karakter i høringen av verneforslagene. Under følger et sammendrag av disse generelle innspillene. For innspill som gjelder enkeltområder spesifikt, se kapittel 8 under.

Sammendrag av generelle merknader

Riksantikvaren opplyser at de ikke er riktig høringspart for kulturhistoriske interesser i slike saker, og viser til kulturmiljøforvaltningen i Viken fylkeskommune. Viken fylkeskommune har vært på høringslisten og har gitt eget innspill.

Viken fylkeskommune har ingen kommentarer til forslagene. De er positive til frivillig vern, og finner at hensyn til næring, kulturminner, miljø og friluftsliv er godt ivaretatt i høringsforslaget.

Bane NOR og Statens Vegvesen har ingen merknader til områdene i høringsforslaget.

Forsvarsbygg registrerer at de generelle unntakene fra ferdselsbestemmelsene inkluderer hensynet til militær operativ virksomhet og avgang og landing med Forsvarets luftfartøy, men har ingen merknader utover dette.

Statsforvalterens kommentarer til de generelle merknadene

Statsforvalteren takker for innspillene og tar disse til orientering.

8. Verneforslag

8.1. Lekumelva i Indre Østfold kommune

Kommune: Indre Østfold

Fylke: Viken

Vernekategori: Naturreservat

Verneverdi: Lokalt verdifullt (*)

Areal: 42 dekar

Berørte eiendommer: Indre Østfold kommune: 175/1 og 173/1

Lekumelva ligger i Indre Østfold kommune, på ca. 60-90 moh., vest for Mysen.

Verneformål og verneinteresser

Formålet med naturreservatet er å bevare et område som har særskilt betydning for biologisk mangfold i form av at det inneholder høyproduktiv gammel og lavereliggende skog med rik markvegetasjon, og med et stort innslag av edelløvtrær.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Området utgjør et lavereliggende og høyproduktivt skogareal i en bratt leirskrent på sørøstsiden av Lekumelva. De største kvalitetene ved området er at det inneholder høyproduktiv gammel edelløvskog på ustabil rik leire med en god forekomst av død ved i flere treslag, dimensjoner og nedbrytingsklasser. Det er avgrenset et kjerneområde med rik edelløvskog av typen rasmark- og ravinealmeskog og flommarksskog.

Avgrensing

Avgrensingen er foretatt etter dialog mellom Statsforvalteren og grunneierrepresentanter, og gjenspeiler det arealet grunneier er interessert i å tilby for frivillig vern.

Kulturhistoriske verdier

Det er ikke registrerte automatisk fredete eller nyere tids kulturminner i området.

Inngrepsstatus og andre interesser

Brukerinteressene er særlig knyttet til skogbruk. Ut fra Statsforvalterens kjennskap, benyttes området per i dag ikke til beite.

Det er ingen kjente forekomster av mineralske ressurser, masseuttak, bergrettigheter eller gamle gruver som berøres av verneforslaget, jf. uttalelsen fra DMF.

I vest grenser området til rydebeltet for 11kV distribusjonslinje. Statsforvalteren forholder seg til enigheten som er oppnådd sentralt om bestemmelsene om drift og vedlikehold m.m. av kraftanlegg, og har dermed foreslått bestemmelser i verneforskriften som ivaretar disse interessene.

Planstatus

Arealet i verneforslaget er avsatt til landbruk-, natur- og friluftsområde (LNF) i kommuneplanen.

Sammendrag av høringsuttalelser

Indre Østfold kommune har fire forslag til endringer i utkastet til verneforskrift, som i hovedsak omhandler erosjonsdempende skjøtsel. Dersom skjøtselstiltak ikke kan tillates mener de at området ikke bør vernes.

1. § 1 andre ledd: Inkludere «(...) ved hogst av grantrær og at nødvendig skjøtsel kan utføres i kantsonen langs vassdraget av hensyn til å forebygge erosjon og graving»
2. § 3 bokstav a: Inkludere setningen «Hogst av trær og busker kan gjennomføres dersom dette ikke forringer verneverdiene.»
3. § 4: Inkludere to nye bokstaver:

- «nødvendig skjøtsel og andre tiltak for å hindre erosjon og ras langs kantsonen og i skogen. Dette vil være hogst av store bartrær og annen vegetasjon som bidrar til erosjon og ras.»
- «bekjempelse av fremmede og uønskede arter som bidrar til erosjonsutfordringer langs vassdraget.»

Kommunen mener også at arronderingen vest i området er lite hensiktsmessig da et smalt belte kommer i klem mellom strømgate og elv. De foreslår å trekke grensen lenger øst.

NVE opplyser om en 11 kV distribusjonslinje like vest for verneområdet. De ser at deler av standardbestemmelsene for nettanlegg er på plass i foreslått verneforskrift, men bemerker at den mangler bestemmelser om motorferdsel ifm. vanlig vedlikehold i § 7 (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser), samt bestemmelser om fornyelse i § 4 (generelle unntak fra vernebestemmelser) og § 7. NVE ber om at slike unntak tas inn i forskrift for å ivareta interessene til Elvia som områdekonsesjonær. NVE ber også om at forskriften presiserer at standardbestemmelsene for energi- og kraftanlegg gjelder *i og inntil verneområdet*.

Birgitte Løes og Oddvar Aasgaard, naboer på den andre siden av elva for det foreslåtte verneområdet, reiser flere bekymringer knyttet til erosjon og fare for utglidninger og flom i elva. De trekker frem viktigheten av skjøtsel i området, som skrånene ned mot elva. De er bekymret for at mangel på skjøtsel vil føre til økt risiko for utglidninger og vindfall. Vindfall vil kunne demme opp elva og medføre flom og erosjon på deres jordbruksareal. Slik landskapsdynamikk vil forringe verneverdiene på sikt. De melder at elveløpet må ryddes for vindfall årlig, og stiller spørsmål ved hvem som skal ta regningen for skjøtsel, opprydding av vindfall, og skader som følger av vindfall, utglidninger og andre konsekvenser av vernet.

De stiller også spørsmål til forbudet mot beiting i utkast til verneforskrift. De mener beiting er en naturlig del av kulturlandskapet i området, viktig for naturmangfoldet, og i en videre forstand for stabiliteten i grunnen i skrånene. De håper et forbud mot beiting ikke vil bli gjeldende langs hele elva. De mener at vernemyndigheten må utforme og gjennomføre en tilfredsstillende skjøtsel og følge denne opp for at de skal kunne være positive til vern.

Løes og Aasgaard mener også at *Lekumelva* ikke er et passende navn på verneområdet, da det er dekkende for et større område med flere eiendommer. De foreslår å bruke de involverte gårdsnavnene Birkeland og Narvestad.

Elvia AS opplyser at de har en høyspentlinje i nærheten av det foreslåtte verneområdet, og ønsker at verneplanens bestemmelser åpner for aktiviteter tilknyttet drift, vedlikehold og oppgradering av eksisterende energi- og nettanlegg, uten krav om dispensasjon. Dette inkluderer nødvendig bruk av motorkjøretøy for å utføre disse oppgavene.

Språkrådet har ingen merknader til navnet.

Statsforvalterens kommentar

Kraftlinjer: Statsforvalteren forholder seg til enigheten som er oppnådd sentralt om bestemmelsene om drift og vedlikehold m.m. av kraftanlegg, og har dermed foreslått bestemmelser i verneforskriften som ivaretar disse interessene. Vi har dermed tatt inn

presiseringen om at standardbestemmelsene for energi- og kraftanlegg gjelder *i og inntil verneområdet*, og bestemmelser om motorferdsel forbundet med vanlig vedlikehold.

Eventuelle oppgraderinger og fornyelser bør normalt legges utenfor reservatene. Dersom det vurderes oppgraderinger som vil berøre reservatene må dette behandles etter søknad, noe som eventuelt vil falle inn under verneforskriftens § 8.

Erosjon og flom i elva: Formålet med vernet i § 1 skal være knyttet til bevaring av naturverdiene i området. Eventuelle andre interesser, som forebygging av erosjon, kan ikke være en del av formålet med vernet, og må eventuelt søkes ivaretatt gjennom forskriftens dispensasjonsbestemmelser.

§ 3a er en standardformulering, og det er ikke mulig å ha en generell åpning for hogst i et skogvernområde. Eventuell hogst eller skjøtsel må reguleres i §7.

Vi ser at det kan være behov for å gjøre tiltak for å redusere skader i forbindelse med flom og erosjon. Vi tilrår derfor en bestemmelse under §7 om at forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til tiltak mot flom og erosjon langs elv som kan medføre skade på dyrka mark, beitearealer eller innmark.

Når det gjelder ansvar knyttet til sikring, så vil ikke et vern av området endre på grunneiers rettigheter og plikter. Plikter til erosjonssikring er fortsatt grunneiers ansvar. Så lenge det ikke er et skjøtselstiltak planlagt av forvaltningsmyndigheten, så er grunneier økonomisk ansvarlig for tiltak på sin eiendom. Det vil fortsatt være mulig å drive med bekjempelse av fremmede arter. Tiltak for fjerning av fremmede arter kan være eksempel på tiltak som initieres av forvaltningsmyndigheten.

Arrondering: Avgrensingen er foretatt etter dialog mellom Statsforvalteren og grunneierrepresentanter, og gjenspeiler det arealet grunneier er interessert i å tilby for frivillig vern. Statsforvalteren tilrår å beholde arronderingen slik den ble foreslått ved høringen.

Beiting: Statsforvalterens forslag om beiteforbud gjelder kun innenfor verneforslaget. Det er foreslått beiteforbud på grunn av slitasjesvak vegetasjon. Tråkk av husdyr under slike forhold kan føre til alvorlig skade på vegetasjonen, noe som vil være i strid med verneformålet. Av denne grunn er beiting ikke tillatt, eller begrenset, i reservater i regionen med tilsvarende jordsmonn/ vegetasjon. Beiting er tillatt i barskogreservatene på morene/grunnfjell som har vegetasjon som er mer robust mot tråkk- og slitasjeskader. Dette gjelder det store flertallet av skogreservatene. Statsforvalteren tilrår å beholde beiteforbud i det foreslåtte verneområdet *Lekumelva*.

Navnet Lekumelva: Vi viser til Språkrådets tilbakemelding ved varsel om oppstart av området. De skriver at navnet passer på området og at *Lekumelva* er riktig skrivemåte for naturnavnet i Sentralt stedsnavnregister. Statsforvalteren tilrår å beholde navnet Lekumelva.

Statsforvalterens tilråding

Statsforvalteren tilrår vern av Lekumelva naturreservat i Indre Østfold kommune uten endringer i grensa og med følgende endringer i forskriften:

- Presisering i punkt § 4e: *Drift og vedlikehold, samt istandsetting ved akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg i og inntil verneområde.*
- Nytt punkt i § 7g: *Nødvendig motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold av eksisterende kraftledning*
- Nytt punkt i § 7h: *tiltak mot flom og erosjon langs elv som kan medføre skade på dyrka mark, beitearealer eller innmark.*

Forslag til kart og verneforskrift er vedlagt.

8.2. Austadmarka i Drammen kommune

Kommuner: Drammen

Fylke: Viken

Vernekategori: Naturresevat

Verneverdi: Regionalt verdifullt (**)

Areal: 1585 dekar

Berørte eiendommer: 20/1, 22/16, 24/1, 63/3.

Austadmarka ligger i Drammen kommune, sør for Drammen by og øst for Konnerud. Området ligger på ca 215-330 moh.

Verneformål og verneinteresser

Formålet med naturresevatet er å bevare et skogområde som representerer en bestemt type natur i form av produktiv barskog og som inneholder truet, sjelden og sårbar natur. Området er lavereliggende, og vegetasjonen er variert og med større innslag av rikere skogtyper som kalkbarskog. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand og videreutvikle de.

Området er kartlagt og vurdert til å ha regional verdi. Området er interessant å ta vare på da det fyller manglende naturtyper i skogvernet og inneholder lavlandsskog, høybonitetsskog og biologisk gammel skog.

Avgrensing

Avgrensingen er foretatt etter dialog mellom Statsforvalteren og grunneierrepresentanter, og gjenspeiler det arealet grunneier er interessert i å tilby for frivillig vern og Statsforvalteren vurderer at kan inngå i et verneområde.

Kulturhistoriske verdier

Det er ikke registrerte automatisk fredete kulturminner i området, men grunneier på gnr/bnr. 63/3 har opplyst om to gruveskjerp i området.

Inngrepsstatus og andre interesser

Området er mye brukt til friluftsliv og har flere tilretteleggingstiltak knyttet til dette med merkede og umerkede stier, skiløyper, lysløyper, informasjonsskilt, benker, gapahuk og utsiktstårn. Idrettsforeningene Hellas har foreningshytte, Hellashytta, ved veien rett utenfor verneforslaget. Det går en skogsbilvei gjennom det forslåtte verneområdet som også er mye

brukt til friluftsliv. Det ligger en speiderhytte innenfor området i sørvest og en privat hytte i vest.

Området ligger på, eller i umiddelbar nærhet til tre registreringer for jern- og basemetaller. Jernregistreringen Skjeldrum ligger innenfor det foreslåtte verneområdet, mens registreringen for Austadtjern og Dunkeldalen ligger langs grensen, henholdsvis registrering for jern og basemetaller.

Området grenser i nord til ryddebeltet til en 50kV kraftledning.

Brukerinteressene i området for øvrig er knyttet til skogbruk, beite, jakt og annet friluftsliv. Den største trusselen mot verneverdiene er skogbruk med større og mindre hogstingrep og tilhørende bygging av skogsveier.

Planstatus

Området er i sin helhet landbruk, natur og friluftsområde (LNF) i kommuneplanen.

Sammendrag av høringsuttalelser

NVE opplyser om et 50 kV nettanlegg i området, og at Glitre Energi Nett har områdekonsesjon. De viser til deres uttalelse til oppstartsvarsel. NVE ser at deler av standardbestemmelsene for nettanlegg er på plass i verneforskriften, men at utkastet mangler bestemmelser om fornyelse av nettanlegg i § 4 (generelle unntak fra vernebestemmelsene) og § 7 (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser). De mener dette må tas inn i verneforskrift for å sikre at interessene til områdekonsesjonær blir fullstendig ivaretatt. NVE gjør også oppmerksom på at forskriften forutsetter at det trenges dispensasjon for motorferdsel ifm. drift og vedlikehold. For å få unntak til en slik motorferdsel må nettselskapet sørge for at kravene er oppfylt, dvs. at det brukes etablerte traseer og at disse må være merket på kartet. NVE ber om at forskriften presiserer at standardbestemmelsene for energi- og kraftanlegg gjelder *i og inntil verneområdet*.

Drammen kommune er positive til oppretting av verneområde, men ønsker avklaringer mht. forskrift. Kommunen viser til § 4 (generelle unntak fra vernebestemmelser) bokstav k i utkast til verneforskrift. De reiser spørsmål om fjerning av trær langs skiløype, dryppsonehogst, og trær som utgjør en overhengende fare for turvei og ledningstrekk i lysløype, som er vanlig praksis ved løypevedlikehold, vil være tillatt etter paragrafens ordlyd. Ved dryppsonehogst hender det at man må mange meter unna selve løypetraseen for å ta ut enkelttrær som ligger bøyd av snøen ned i skiløypetraseen. Dersom det må søkes om dispensasjon for dette mener kommunen at det er en fordel om det blir innlemmet enten i § 4, eller i § 7 (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser).

De påpeker også at det ofte er nødvendig å bruke andre motoriserte fremkomstmidler enn løypemaskin, som ATV og snøscooter, for oppsyn, vedlikehold og drift av skiløypene. Dette gjelder særlig når løypemaskin havarerer eller det er mye trefall i skisesongen. Kommunen håper disse behovene kan bli hensyntatt i forskriftens generelle unntaksbestemmelser eller spesifiserte dispensasjonsbestemmelser.

Drammen Friluftforum (DF) mener forslaget til forskrift ikke i tilstrekkelig grad hensyntar friluftsliv, og viser til oppdatert forskriftsmal fra Miljødirektoratet. De ønsker ikke at vernet legger for strenge rammer på aktiviteter som telting, orientering, sykling, skiløping, og at

nødvendige unntaksbestemmelser for å kunne legge til rette for friluftaktiviteter kommer til uttrykk i forskriften. De er bekymret for at verneforskriften slik den er formulert vil ramme orienteringsidretten i området. DF mener også enkelte aktiviteter og arrangementer må tillates, jfr. ny forskriftsmal der det er presisert at forbudet mot større arrangementer ikke er ment å regulere ordinær turvirksomhet i grupper. Orientering mener de bør unntas forbudet med inntil to større arrangementer i året.

Idrettsforeningen «Hellas» er positive til forslaget og viser til at deres aktivitet i området er begrenset til turorientering. Denne aktiviteten ønsker de også blir nevnt i verneforskriftens unntaksbestemmelser.

Språkrådet har ingen merknader til stedsnavnet Austadmarka.

Naturvernforbundet i Drammen er positive til verneforslaget. De påpeker viktigheten av verneforskriftens § 3 bokstav d, og anbefaler at dispensasjonsgivning etter § 7 praktiseres strengt. I § 5 bokstav b bør det ikke åpnes for sykling og bruk av hest utenom eksisterende veier. I dag er mange skogsstier sterkt preget av slitasje etter for stor og tung belastning på skogbunnen fra syklistene og særlig hesteekvipasjer. I naturreservater bør stiene bevares som smale tråkk. De trekker også frem behov for restaurering av myra rundt Austadtjern, med skånsom hogst og fjerning av trevirke på myra. Videre ønsker de at verneområdet utvides for å inkludere alt av kartlagt naturtype innen samme eiendomsgrænse, sørover mot Hellashytta jfr. Naturbase-kart.

Direktoratet for mineralforvaltning (DMF) melder om tre registreringer av jern- og basemetaller innenfor og langs den foreslåtte grensen, men de er ikke tilstrekkelig studert eller vurdert for betydning som ressurs. Vern vil potensielt legge hinder for fremtidig utnyttelse av en metallforekomst, men DMF mener tilgjengelige opplysninger om forekomstene ikke gir dem grunnlag til å be om at området unntas fra vern.

Norsk Bergindustri anmoder Statsforvalteren å ta høyde for forekomster av mineralske råstoffer som ikke er omfattet av drift, men som kan være aktuelle for uttak i fremtiden. De melder at det er registrert forekomster av både jern- og basemetaller i og omkring det foreslåtte verneområdet, og ber derfor om at området ikke vernes.

Statsforvalterens kommentarer

Friluftsliv, stier og løyper m.m: Statsforvalteren er klar over at dette er et viktig område for friluftsliv og idrett, og har ila. prosessen tilpasset verneforskriften til området innenfor de rammene vi har og den bruken som er av området. De fleste aktiviteter vil kunne fortsette som sykling på stier, skigåing, preparering av skiløyper, turgåing, telting osv. På bakgrunn av innspill i høringen har vi endret forslaget til verneforskrift slik at det åpnes for turorientering med faste sesongposter og orienteringsløp med maksimalt 200 deltakere, forutsatt at det er gjennomført årlig kontakt med forvaltningsmyndigheten hvor omfang, område og tidspunkt for aktivitetene drøftes. Forbudet mot arrangementer er ikke ment å regulere ordinær turvirksomhet i grupper, og fellesturer og fellestreninger mv. omfattes dermed ikke av forbudet. Når det gjelder problemstillingen fra Drammen kommune om dryppsonerhogst og trær som henger over skiløypene legger Statsforvalteren til grunn at det er å anse som vedlikehold såfremt hensikten ikke er å utvide traséen/skiløypen. I så fall er det et søknadspålagt tiltak. Ved behov for motorferdsel i den preparerte skiløypen på snødekt mark for f.eks. fjerning av trefall eller annet vedlikehold anser vi at dette er dekket av

formuleringen i § 6 g) om at motorisert ferdsel for preparering av skiløyper avmerket på vernekart er tillat. Vi presiserer imidlertid at dette gjelder på snødekt mark. Statsforvalteren kan ikke se at det er naturfaglig grunnlagt til å forby sykling utenom på veier i dette området, og foreslår å opprettholde at sykling på stier og veier er tillat.

Avgrensning: I området Hellashytta har vi gjort en avveining mot bruken av området og graden av inngrep, og opprettholder forslag til avgrensning. For øvrig er naturtypen i området endret/reduert i kartleggingen som er foretatt slik at hele naturtypen er innenfor verneforslaget slik det foreligger nå. Dette er imidlertid ikke oppdatert i Naturbase enda.

Skjøtsel: Statsforvalteren vil etter at området er vernet se nærmere på om det er aktuelt med restaurering av myra rundt Austadtjern slik Naturvernforbundet foreslår.

Kraftledning: Statsforvalteren forholder seg til enigheten som er oppnådd sentralt om bestemmelsene om drift og vedlikehold m.m. av kraftanlegg, og har dermed foreslått bestemmelser i verneforskriften som ivaretar disse interessene. Vi har dermed tatt inn bestemmelsen om fornying og oppgradering i foreslått forskrift og presiseringen om at standardbestemmelsene for energi- og kraftanlegg gjelder *i og inntil verneområdet*.

Eventuelle oppgraderinger og fornyelser bør normalt legges utenfor reservatene. Dersom det vurderes oppgraderinger som vil berøre reservatene må dette behandles etter søknad, noe som eventuelt vil falle inn under verneforskriftens § 8.

Mineralinteresser: Statsforvalteren viser til de registrerte mineralforekomstene i området. Samtidig viser vi til de registrerte naturverdiene i området, og at det ikke er kommet informasjon om at det er konkrete planer om utnyttelse av de registrerte forekomstene eller det er gitt at et vern vil være til hinder for utnyttelse av forekomstene dersom dette kan foregå uten inngrep innenfor det foreslåtte verneområdet. På bakgrunn av dette mener Statsforvalteren at de potensielle mineralinteressene ikke gir grunnlag for å unnta området for vern.

Statsforvalterens tilråding

Statsforvalteren tilrår vern av Austadmarka naturreservat i Drammen kommune med grense som i høringen og med følgende justeringer i forskrift:

- Presisering i punkt § 4l: *Drift og vedlikehold, samt istandsetting ved akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg i og inntil verneområde.*
- Nytt punkt 4m: *Oppgradering eller fornyelse av kraftledning inntil verneområdet for heving av spenningsnivå og økning av linetverrsnittet, når tiltaket ikke skader verneverdiene angitt i verneformålet nevneverdig.*
- Nytt punkt 4n: *Turorientering med faste sesongposter og orienteringsløp med maksimalt 200 deltakere, forutsatt at det er gjennomført årlig kontakt med forvaltningsmyndigheten hvor omfang, område og tidspunkt for aktivitetene drøftes.*

Forslag til kart og verneforskrift er vedlagt.

8.3. Leitjernsfjellet i Drammen kommune

Kommune: Drammen

Fylke: Viken

Vernekategori: Naturreservat

Verneverdi: Regionalt verdifullt (**)

Areal: 2245 dekar

Berørte eiendommer: 215/56 m.fl., 218/45, 223/1, 223/5, 223/46, 224/3 m.fl.

Leitjernsfjellet ligger i Drammen kommune, på åsen mellom Drammenselva og innsjøen Eikeren. Området ligger fra 420-580 moh.

Verneformål og verneinteresser

Formålet med naturreservatet er å bevare et skogområde som representerer en bestemt type natur i form av gammel og lite påvirket skog med forekomster av gammel granskog på middels og høyere bonitet med tildels mye død ved. Videre er formålet å bevare ei særlig og lavtliggende bakkemyr dominert av rome (Løkmyr).

De største kvalitetene ved området er knyttet til gammel granskog på middels og høy bonitet og det er samlet vurdert som et verneverdig område med regional verdi. Området vil bidra spesielt til å fylle mangler i skogvernet knyttet til gammel granskog og gammel lavlandsblandingsskog.

Avgrensing

Avgrensingen er foretatt etter dialog mellom Statsforvalteren og grunneierrepresentanter, og gjenspeiler det arealet grunneier er interessert i å tilby for frivillig vern og Statsforvalteren vurderer at kan inngå i et verneområde.

Kulturhistoriske verdier

Det er ikke registrerte automatisk fredete eller nyere tids kulturminner i området.

Inngrepsstatus og andre interesser

Det er skiløyper, traktorveier, stier, og en gammel hestevei innenfor verneforslaget. Videre ligger det to hytter på festet tomt innenfor verneforslaget, samt to hytter på egne eiendommer som er holdt utenom verneforslaget. Det ligger også en gapahuk ved Øvre Leitjern, og en sikringsradiomast sør for Øvre Leitjern. For øvrig er andre interesser i området knyttet til skogbruk, samt at det er nedbørfelt til et reservannverk.

Det er ingen kjente forekomster av mineralske ressurser, masseuttak, bergrettigheter eller gamle gruver som berøres av verneforslaget, jf. uttalelsen fra DMF.

Planstatus

Verneforslaget er avsatt til landbruk-, natur- og friluftsområde (LNF) i kommuneplanen for Drammen (tidligere Nedre Eiker). Deler av området er sikringssone for nedbørfelt til reservevannverk.

Sammendrag av høringsuttalelser

NVE er positive til Statsforvalterens justering av grenseforslaget fra oppstartsmeldingen mht. kraftledning i området. De bemerker at utkast til forskrift mangler bestemmelser knyttet til energi- og kraftanlegg, spesielt ingen dispensasjon for en ny parallell linje, som de mener vil være aktuelt å innlemme under § 7 (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser) for oppgradering og fornyelse. Selv om Statsforvalteren har lagt verneverdier og bratt terreng til grunn for dette ber NVE om at det tas kontakt med Statnett for å avklare om forskriften må ivareta behov knyttet til drift, vedlikehold og fornyelse av nettlinsen etter grensejustering.

Statnett er fornøyd med at grensene til det foreslåtte verneområdet for Leirtjernhøgda er endret etter deres innspill til oppstartsmelding. De har ingen kommentarer utover dette.

Drammen kommune er positive til verneforslaget, men reiser spørsmål ved om forskriftens generelle unntak fra vernebestemmelsene dekker aktiviteter knyttet til vedlikehold av løypenett. De sikter konkret til fjerning av trær langs skiløype, dryppsonehogst, og trær som utgjør en overhengende fare for turvei og ledningstrekk i lysløype, som er vanlig praksis ved løypevedlikehold, vil være tillatt etter paragrafens ordlyd. Ved dryppsonehogst hender det at man må mange meter unna selve løypetraseen for å ta ut enkelttrær som ligger bøyd av snøen ned i skiløypetraseen. Dersom det må søkes om dispensasjon for dette mener kommunen at det er en fordel om det blir innlemmet enten i § 4, eller i § 7 (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser).

De påpeker også at det ofte er nødvendig å bruke andre motoriserte fremkomstmidler enn løypemaskin, som ATV og snøscooter, for oppsyn, vedlikehold og drift av skiløypene. Dette gjelder særlig når løypemaskin havarerer eller det er mye trefall i skisesongen. Kommunen håper disse behovene kan bli hensyntatt i forskriftens generelle unntaksbestemmelser eller spesifiserte dispensasjonsbestemmelser.

Drammen Friluftsråd (DF) opplyser at området er et yndet turområde hele året, og et kjerneområde for jakt i området i regi av Mjøndalen Jeger- og Fiskeforening (MJFF). MJFF har allmenn gapahuk ved Leitjenn, satt opp med tillatelse av kommunen. Det går også flere stier og en skiløype gjennom området.

De ønsker ikke at et vern blir til hinder for gjennomføring gåturaktiviteter; tur- og overnattingsarrangementer i regi av lokale skoler; jakt og fiske/krepsing; vedlikehold, merking og rydding av stier. I tillegg mener de det må være tillatt å sette opp informasjonstavle, samt at det opprettes en mindre arena i området for offentligheten, med bål plass, benk e.l. DF ønsker at disse aktivitetene ivaretas i verneforskrift, med ytterligere unntak for telting, og gjennomføring av orienteringsaktiviteter- og arrangementer.

Språkrådet melder at *Leitjernihøgda* ikke er registrert i stedsnavnregisteret, men varianten «Leitjennsfjell» er oppført i Herredsregisteret. Språkrådet har bedt Kartverket reise navnesak. Vedtaket som blir gjort i denne navnesaken blir førende for navnet på naturreservatet, jf. punkt 4.3.6 i Kartverkets Håndbok for navnebehandling: «Det skal fremgå

av tilrådingen om det er reist navnesak. Dersom det er reist navnesak som ikke er avsluttet før tilråding om vern, tar Miljødirektoratet forbehold om navn og skrivemåte».

Statsforvalterens kommentarer

Når det gjelder NVEs merknader knyttet til kraftledningen inntil det foreslåtte verneområdet viser vi til uttalelsen fra Statnett som aksepterer de justeringer som er gjort før høring.

For merknader fra Drammen kommune rundt vedlikehold av skiløyper viser vi til kommentarene under området Austadmarka over. Når det gjelder innspillene fra Drammen friluftsforum viser vi også til kommentarene over, og til at de fleste av disse aktivitetene fortsatt vil være tillat. Som nevnt er forbudet mot arrangementer ikke ment å regulere ordinær turvirksomhet i grupper, og fellesturer og fellestreninger mv. omfattes dermed ikke av forbudet. Jakt, fiske, krepsering, telting, vedlikehold av stier osv. vil også fortsatt være tillat. Oppsetting av informasjonstavler vil kunne ønskes, men ønskes primært satt opp utenfor området. Også for dette området har vi endret forslaget til forskrift slik at det åpnes for turorientering med faste sesongposter og orienteringsløp med maksimalt 200 deltakere, forutsatt at det er gjennomført årlig kontakt med forvaltningsmyndigheten hvor omfang, område og tidspunkt for aktivitetene drøftes.

Angående navn har Statsforvalteren i høringsprosessen fått innspill fra en grunneier om at området bør hete Leitjernsfjellet, da det er et navn som er brukt lokalt. Vi viser også til uttalelse fra Språkrådet som nevner Leitjennsfjell. Statsforvalteren tilrår på dette grunnlaget at området heter Leitjernsfjellet, men viser til at det er reist navnesak og at endelig vedtak i denne saken vil være førende for navn på området.

For øvrig tas innspillene/merknadene til orientering.

Statsforvalterens tilråding

Statsforvalteren tilrår vern av Leitjernsfjellet naturreservat i Drammen kommune med grense som i høringen og med følgende justeringer i forskrift:

- Nytt punkt 4n: *Turorientering med faste sesongposter og orienteringsløp med maksimalt 200 deltakere, forutsatt at det er gjennomført årlig kontakt med forvaltningsmyndigheten hvor omfang, område og tidspunkt for aktivitetene drøftes.*

Forslag til kart og verneforskrift er vedlagt.

8.4. Beia i Nesbyen kommune

Kommune: Nesbyen

Fylke: Viken

Vernekategori: Naturreservat

Verneverdi: Regionalt verdifullt (**)

Areal: 7782 dekar

Berørte eiendommer: 71/10, 71/14, 71/16, 71/17, 72/27, 76/13, 76/16, 76/24, 76/48, 76/52, 76/67, 76/89, 76/90, 76/91, 76/92, 76/93, 81/1, 81/13, 81/15, 81/17, 83/1, 84/1, 86/43, 86/45, 86/66, 87/5, 87/14, 87/17, 87/18, 87/25, 87/28, 89/28.

Området ligger Nesbyen kommune, sørvest for Nesbyen sentrum og strekker seg fra ca. 200 – 1100 moh.

Verneformål og verneinteresser

Formålet med naturreservatet er å bevare et skogområde som representerer en bestemt type natur i form av gammel og lite påvirket naturskog som inneholder truet, sjelden og sårbar natur. Området er forholdsvis stort og strekker seg fra lavereliggende skogområder i øst til høyfjell i vest med tilhørende variasjon i vegetasjon. Det er en målsetting å ta vare på denne variasjonen og beholde og videreutvikle verneverdiene i mest mulig urørt tilstand.

Området som nå er aktuelt for vern er kartlagt og vurdert til å ha regional verneverdi. Området er interessant å ta vare på da det fremstår urørt og blant annet oppfyller mangler i skogvernet knyttet til rik blandingskog, gammel furuskog og gammel granskog.

Avgrensing

Avgrensingen er foretatt etter dialog mellom Statsforvalteren og grunneierrepresentanter, og gjenspeiler det arealet grunneier er interessert i å tilby for frivillig vern og Statsforvalteren vurderer at kan inngå i et verneområde. Deler av området som tidligere var tilbudt for vern og kartlagt for naturverdier er tatt ut på grunn av etablering av sykkelsti og mulig gondol.

Kulturhistoriske verdier

Det er ikke registrerte automatisk fredete eller nyere tids kulturminner i området.

Inngrepsstatus og andre interesser

Området fremstår i hovedsak som urørt. Det går en traktorvei gjennom området i øst (Påverudveien) og en sti gjennom området over Beia, samt opp Bjørnaskard. Nord for området er det en sykkelsti fra Syningen og til Nesbyen under etablering. Øvrige interesser er knyttet til jakt og skogbruk. Kommunen har kommentert i oppstartsmeldingen at de har interesser i området og at vern vil begrense deres handlingsrom i arealplanleggingen, uten at det er spesifisert mer konkret hva som ligger i dette eller avgitt uttalelse i høringen.

Planstatus

Verneforslaget er avsatt til landbruk-, natur- og friluftsområde, samt reindrift (LNFR) i kommuneplanen for Nesbyen. Deler av arealet har hensynssone med faresone – ras- og skredfare.

Sammendrag av høringsuttalelser

NVE gjør oppmerksom på at Hallingdal kraft nett har områdekonsesjon i verneområdet, og forventer at de uttaler seg under høringsrunden.

Norsk Bergindustri fraråder å båndlegge mulig næringsareal med et vern før Nesbyen kommune har ferdigstilt arealplan for området.

Språkrådet har ingen merknader til navnet.

Statsforvalterens kommentarer

Vi kan ikke se at det er registrerte mineralinteresser i området, og er usikre på hvorfor Norsk Bergindustri fraråder vern i området. Nesbyen kommune har en gjeldende kommuneplan som ble vedtatt i 2018. Det er riktignok et areal i området som er tatt ut fra denne planen etter innsigelse fra Statsforvalteren, men dette arealet er i all hovedsak ikke berørt av verneforslaget.

Statsforvalterens tilråding

Statsforvalteren tilrår vern av Beia naturreservat i Nesbyen kommune med forskrift som i høringen og med en mindre justering av vernegrensen ved Påverud sør i verneforslaget.

Forslag til kart og verneforskrift er vedlagt

8.5. Rudsbekken i Nesbyen

Kommune: Nesbyen

Fylke: Viken

Vernekategori: Naturreservat

Verneverdi: Regionalt verdifullt (**)

Areal: 505 dekar

Berørte eiendommer: 45/1 og 74/4

Området ligger i Nesbyen kommune, i lia på østsiden av Hallingdalselva, ca 3 km nord for Nesbyen sentrum.

Verneformål og verneinteresser

Formålet med naturreservatet er å bevare et område som representerer en bestemt type natur i form av laveliggende, produktiv barskog. Naturreservatet har kvaliteter knyttet til eldre, kalkrik skog og arter som har sitt leveområde i slike miljø. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand.

Området er verdisatt til regionalt viktig og fyller i høy grad mangler i skogvernet. Verdiene er særlig knyttet til eldre rik lågurt gran- og furuskog og delvis knyttet til stor variasjon i gradienten oppover lisen.

Avgrensing

Avgrensingen er foretatt etter dialog mellom Statsforvalteren og grunneierrepresentanter, og gjenspeiler det arealet grunneier er interessert i å tilby for frivillig vern og Statsforvalteren vurderer at kan inngå i et verneområde.

Kulturhistoriske verdier

Det er ikke registrerte automatisk fredete eller nyere tids kulturminner i området.

Inngrepsstatus og andre interesser

Det er ikke registrert større inngrep i området. Området grenser mot vei og traktorvei i vest. Det går noen gamle hesteveier i området som det er åpnet for at kan vedlikeholdes.

Det ligger et forekomstområde for løsmasser i form av sand- og grus tett på det foreslåtte verneområdet.

Planstatus

Verneforslaget er avsatt til landbruk-, natur- og friluftsområde, samt reindrift (LNFR) i kommuneplanen for Nesbyen. Deler av arealet har hensynssone med faresone – ras- og skredfare.

Sammendrag av høringsuttalelser

NVE opplyser at Hallingdal kraft nett har områdekonsesjon i området, og forventer at de vil gi egen uttalelse i saken. Glitre Energi Nett eier en 66 kV regionallinje nær vernegrensen. De viser til deres innspill til oppstartsmelding og trekker frem at Glitre må i vernebestemmelsene sikres adgang til drift, vedlikehold og oppgradering, uten krav til søknad om dispensasjon. NVE bemerker mangelen på bestemmelser knyttet til energi- og kraftanlegg i utkast til verneforskrift. De ber om at Statsforvalteren tar kontakt med Glitre Energi Nett for å avklare hvilke bestemmelser som eventuelt må inn i forskriften for å ivareta behov knyttet til drift, vedlikehold og oppgradering av nettanlegget. NVE mener det som et minimum bør vurderes å ta inn i § 4 (generelle unntak fra vernebestemmelsene) følgende: «drift og vedlikehold, samt nødvendig istandsetting ved akutt utfall, på eksisterende energi- og kraftanlegg i og inntil verneområdet.» Dette for å ta høyde for at noe av arbeidet med kraftlinjen vil kunne skje inne i verneområdet, for eksempel linjerydding.

NVE opplyser også at Bane NOR eier transformatorstasjonen JBV Nesbyen utenfor det foreslåtte området, og viser til deres uttalelse om hvorvidt det vern vil komme i konflikt med drift og vedlikehold av denne.

Statnett har ingen merknader til verneforslaget, men påpeker feil i foreslått verneforskrift, som viser til *Nes kommune* i § 2 første punktum, og ikke *Nesbyen kommune*.

Direktoratet for mineralforvaltning (DMF) opplyser om et forekomstområde for løsmasser i form av sand og grus på Haugeplassen, omtrent 50 m fra det foreslåtte verneområdet. Forekomstområdet er vurdert til lokalt viktig, men DMF vurderer ikke vern for å være til hinder for videre utnyttelse her.

Norsk Bergindustri anmoder Statsforvalteren å ta høyde for forekomster av mineralske råstoffer som ikke er omfattet av drift, men som kan være aktuelle for uttak i fremtiden. De melder at sand-, grus- og pukkeforekomster er registrert i og omkring det foreslåtte området, og ber derfor om at området ikke vernes.

Språkrådet har ingen merknader til navnet Rudsbecken.

Statsforvalterens kommentarer

Statsforvalteren kan, basert på befaring av området og vurderinger på kart, ikke se at verneforslaget kommer i konflikt med energianlegg eller at det er behov for unntak i verneforskriften knyttet til dette slik NVE ber om. Det er etter vår vurdering tilstrekkelig avstand til de aktuelle anleggene. Det er heller ikke mottatt merknader fra Glitre Energi eller Bane Nor til verneforslaget.

Når det gjelder mineralinteresser i området viser vi til uttalelse fra DMF som mener vern ikke vil være til hindre for videre utnyttelse av det registrerte forekomstområdet.

Forskriften er rettet opp slik at kommunenavn er korrekt.

Statsforvalterens tilråding

Statsforvalteren tilrår vern av Rudsbekken naturreservat i Nesbyen kommune med forskrift og grense som i høringen.

Forslag til kart og verneforskrift er vedlagt.

8.6. Vestre Risenhøgda og Fuglemåsan utvidelse i Aurskog-Høland kommune

Kommune: Aurskog-Høland

Fylke: Viken

Vernekategori: Naturreservat

Verneverdi: Regionalt verdifullt (**)

Areal: Utvidelse på ca. 4291 dekar. Totalt areal ca. 6941 dekar.

Berørte eiendommer: 137/4, 137/12, 23, 137/24, 43 og 140/1.

Verneforslaget er en utvidelse og sammenslåing av Vestre Risenhøgda og Vestre Fuglemosen naturreservater. Selve utvidelsesforslaget ligger sør i Aurskog-Høland kommune, på grensen mot Marker.

Verneformål og verneinteresser

Formålet med naturreservatet er å bevare et skogområde som representerer en bestemt type natur i form av gammel lavlandsbarskog og større, uberørte nedbørsmyrer med et plantegeografisk interessant område. Området har særlig betydning for biologisk mangfold ved at det har stor variasjon i vegetasjon.

Området er laveliggende, godt arrondert og av relativt stor størrelse. De viktigste verne kvalitetene er knyttet til gammel naturskog av furu, eldre granskog og ospesuksesjoner. Det er også viktige kvaliteter knyttet til myr, myrkant og noe sumpskog. Enkelte krevende arter er påvist, inklusiv en sjelden art for regionen. Området er viktig for vilt. I regional målestokk skiller både mangfold, størrelse og skogtilstand i området seg ut som en sjelden rest.

Avgrensing

Avgrensingen er foretatt etter dialog mellom Statsforvalteren og grunneierrepresentanter, og gjenspeiler det arealet grunneier er interessert i å tilby for frivillig vern. Eksisterende vernegrense justeres noe i området ved eiendomsdelet mellom gnr/bnr. 138/56, 137/4 og 1/10.

Kulturhistoriske verdier

Det er ikke registrert automatisk fredede eller nyere tids kulturminner innenfor verneforslaget.

Inngrepsstatus og andre interesser

Brukerinteressene i området er særlig knyttet til skogbruk og jakt. Ut fra Statsforvalterens kjennskap, benyttes området per i dag ikke til beite. Det er fem hytter/bygninger innenfor verneforslaget. En vei kommer inn fra sør i eksisterende Vestre Risenhøgda. Det er også flere traktorveier i verneforslaget som er avmerket på vernekartet med tilhørende bestemmelser. Det er avmerket noen stier på vernekartet og disse skal kunne vedlikeholdes i form av vegetasjonsrydning.

Det er ingen kjente forekomster av mineralske ressurser, masseuttak, bergrettigheter eller gamle gruver som berøres av verneforslaget, jf. høringsuttalelsen fra DMF. Statsforvalteren kan heller ikke se at det foreslåtte vernet er i konflikt med kjente energiressurser, jf. uttalelsen fra NVE.

Planstatus

Verneforslaget er avsatt til landbruk-, natur- og friluftsområde (LNF) i kommuneplanen for Aurskog-Høland.

Sammendrag av høringsuttalelser

NVE melder at det er ingen konflikter knyttet til eksisterende eller fremtidige energi- og vassdragsinteresser. Det utvidete området grenser til Damvann som reguleres i forbindelse med vannforsyningen. Siden grensen mot Damvann er i det eksisterende verneområdet Vestre Risenhøgda NR, så vil utvidelsen ikke utgjøre noen ekstra hindring for reguleringen. El-verket Høland har områdekonsesjon, og NVE har bedt dem uttale seg i høringsrunden.

Språkrådet opplyser at navnet *Fuglemosen* må kunne aksepteres da endelsen *-mosen* er i samsvar med gjeldende rettskriving. De tilrår likevel at navnet endres til *Fuglemåsan*, som i større grad følger lokal navnetradisjon. Siden navnet på det eksisterende naturreservatet *Vestre Fuglemosen* ble vedtatt før stedsnavnloven trådte i kraft 1. juli 1991 mener Språkrådet at navnet må kunne vurderes på nytt.

Kartverket slutter seg til Språkrådets tilrådning og opplyser at *Vestre- og Østre Fuglemåsan* er gjeldende skrivemåter for naturobjektene. Kartverket viser til lov om stedsnavn § 4 tredje ledd: *Når det same namnet er brukt om ulike namneobjekt på den same staden, skal den skrivemåten som er brukt for det namneobjektet namnet opphavleg vart brukt om, som hovudregel vere retningsgivande for skrivemåten for dei andre namneobjekta.*

Statsforvalterens kommentarer

Statsforvalteren endrer områdenavnet til Vestre Risenhøgda og Fuglemåsan, jf. uttalelsene fra Språkrådet og Kartverket.

Statsforvalterens tilråding

Statsforvalteren tilrår vern av Vestre Risenhøgda og Fuglemåsan naturreservat med forskrift og grense som i høringen. Områdenavnet er etter høringen endret fra Vestre Risenhøgda og Fuglemosen til Vestre Risenhøgda og Fuglemåsan.

Forslag til kart og verneforskrift er vedlagt.

8.7. Tverrbergkastet utvidelse i Lier kommune

Kommune: Lier

Fylke: Viken

Vernekategori: Naturreservat

Verneverdi: Ikke vurdert.

Areal: 45 dekar utvidelse

Berørte eiendommer: 191/5

Området ligger i Lier kommune, i lia ned mot Holsfjorden. Den foreslåtte utvidelsen er et mindre areal nordover fra eksisterende reservat.

Verneformål og verneinteresser

Formålet med naturreservatet er å bevare et skogområde som representerer en bestemt type natur i form av produktiv og artsrik barskog og som inneholder truet, sjelden og sårbar natur. Området er lavereliggende, og vegetasjonen er variert og med større innslag av rikere skogtyper som lågurtskog. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand og videreutvikle de.

Arealet er kartlagt i forbindelse kalkskogkartlegging og NIN-kartlegging i 2018 og i forbindelse med konsekvensutredninger i området. De viktigste verdiene knytter seg til gammel lavlandsgranskog og rik edellauvskog og vil supplere verneverdiene i eksisterende reservat.

Avgrensing

Avgrensingen er foretatt etter dialog mellom Statsforvalteren og grunneierrepresentanter, og gjenspeiler det arealet grunneier er interessert i å tilby for frivillig vern.

Kulturhistoriske verdier

Det er ikke registrerte automatisk fredete eller nyere tids kulturminner i området.

Inngrepsstatus og andre interesser

Det er ikke kjente inngrep innenfor det foreslåtte verneområdet. Andre interesser i området er skogbruk og jakt.

Planstatus

Verneforslaget er avsatt til landbruk-, natur- og friluftsområde (LNF) i kommuneplanen for Lier.

Sammendrag av høringsuttalelser

NVE melder at det er ingen konflikter knyttet til eksisterende eller fremtidige energi- og vassdragsinteresser. Glitre Energi Nett har områdekonsesjon og NVE viser til deres uttalelse til oppstartsmelding. Vernegrensen går langs magasinet Holsfjorden som driftes i forbindelse med kraftproduksjon. Som følge av at eksisterende verneområde grenser til samme magasin er det ingen gjenstående konflikter.

Språkrådet har ingen merknader til at navnet videreføres.

Statsforvalterens kommentarer

Statsforvalteren tar de innkomne merknadene til orientering.

Statsforvalterens tilråding

Statsforvalteren tilrår utvidelse av Tverrbergkastet naturreservat i Lier kommune med forskrift og grense som i høringen.

Forslag til kart og verneforskrift er vedlagt

9. Vedlegg

- Kart og forskrift for Lekumelva, i Indre Østfold kommune
- Kart og forskrift for Austadmarka, Drammen kommune
- Kart og forskrift for Leitjernsfjellet, Drammen kommune
- Kart og forskrift for Beia, Nesbyen kommune
- Kart og forskrift for Rudsbekken, Nesbyen kommune
- Kart og forskrift for Vestre Risenhøgda og Fuglemosen, Aurskog-Høland og Marker kommuner
- Kart og forskrift for Tverrbergkastet, Lier kommune
- Innkomne høringsuttalelser

STATSFORVALTEREN I OSLO OG VIKEN

Postboks 325, 1502 Moss | sfovpost@statsforvalteren.no | www.statsforvalteren.no/ov

